

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Dominica XI. De surdo & muto sanato à Christo D.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

Qui nimis humana timet judicia ,
non satis reveretur divina.

In 1. parte, Fer. 4. Hebd. 6. post Epiph.
Voluntatis ejusdem est, nolle afferre
scandalum, & sufferre velle si quando
pravè accipitur.

In 2. parte, Fer. 3. Septuagesima.
Quæ in malo bona est confusio, in
bono mala est.

In 2. parte, Fer. 6. Hebdom. 1. in Quadrage-
sima.

Quem pro Christo sperni pudet,
Christi pudet.

Humanus respectus, inhumanus
Christi despectus.

In 1. parte, Fer. 3. & Sabbato Hebdom. 4. in
Quadrages.

Quanta olim erat fidelium gloria,
mundum vincere; tanta modò est i-
gnominia, vinci à mundo.

In 2. parte, Dominica in albis ad hac verba
Epistolæ.

Hæc est victoria quæ vincit mun-
dum, fides nostra.

Videnda hæc est præcipuè.
De peccato in Spiritum Sanctum, varia.

In 2. parte, In die Pentecostes.

De dono fortitudinis.

Ibid. Feria 5. & in 3. parte, Fer. 5. Hebd. 7.
Hæc est magis laudabilis humilitas,
quæ sic laudes fugit ut laudanda non o-
mittat.

In 3. parte, Fer. 3. Hebdom. 12.

In hanc Domini sententiam:

Nemo potest duobus dominis servire, varia.

In 3. parte, Dom. 14.

Nisi diligenter advertas, ore facta
confessio, factis à te negatur.

In 4. parte, Fer. 2. Hebdom. 15. post Pent.

Cos bonæ libertatis, mala libertas.

In 4. parte, Fer. 5. Hebdom. 20. De cæco na-
to qui tantò liberius Christum confitebatur,
quantò liberius à Judæis negabatur.

DOMINICA VNDECIMA. DE SURDO ET MUTO SANATO A CHRISTO DOMINO.

*Adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum ut imponat
illi manum.* Marci 7.

VERITAS PRACTICA.

Qui non audit, non audietur.

RATIO EST. Quia ordinariè loquendo qua-
dam est proportio & convenientia pœna à Deo
infigenda cum culpa delinquentis.

Atqui hæc est proportio & convenientia pœna
cum culpa illius qui non audit, ut non audia-
tur à Deo.

Ergo qui non audit, non audietur. Quod quàm
sit damnosum satis patet, & patebit etiam a-
pertius alia veritate consequenter adjuncta:

Quibus nos attentiores esse oporteret, in his
magis obsurdescimus.

I. PUNCTUM

MIRA est hujus surdi curatio
quæ in hodierno Evangelio le-
gitur. Nam ut ait sanctus E-
vangelista, Apprehendens eum
Dominus de turba seorsum, misit
digitos suos in auriculas ejus: &
expuens tetigit linguam ejus; & suspiciens in cæ-
lum ingemuit, & ait illi, Ephpheta, quod est, ad-
aperire, & statim aperta sunt aures ejus, & so-
lutum est vinculum linguæ ejus, & loquebatur
rectè. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quantò
autem eis præcipiebat, tantò magis plus prædica-
bant, & ed amplius admirabantur dicentes:
bene omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos
loqui.

Jam

Jam verò quorsum illa omnia tam singularia quæ à Christo Domino gesta sunt? Cur ille in cælum aspectus, cur gemitus, cur contactus? Nonne vel verbum sufficiebat aut sola etiam voluntas ad perficiendam sanitatem? Ita planè si de sola sanitate corporis ageretur, sed aliam in isto surdo surditatem cogitabat & curabat Dominus: nempe spiritualem illam animi qua ita omnes obsurdescimus ad Deum nobis loquentem, ut quibus frequentius loquatur, illi sint qui minus eum audiant; *Quis surdus nisi ad quem nuncios meos misi? Qui vides multa, nonne custodies? Qui apertas habes aures, nonne audies?* Et quia hæc surditas gravius est malum & curatu difficilior quam putetur, idcirco Christus Dominus in cælum suspicit, ingemit, inlclamat, & manum admovet, ut his signis excitetur ad considerationem & remedium tanti mali.

Cùm multa porro ex hac surditate damna proveniant, tum illud damnosissimum quod proposita nobis veritate continetur, *Qui non audit, non audietur.* Quid sit autem non audire nec audiri, explicabitur in progressu rationis, qua veritas sic declaratur:

Si spectemus ordinariæ poenæ infligendæ modum quem Deus servat dum in hac vita delinquentes punit animadvertemus talem esse proportionem & convenientiam inter culpam & poenam ut quo in genere, qua in materia, quoque modo & instrumento quis peccat, eodem & puniatur. Sic expressè Sapiens ubi ait de Plagis Ægypti, *Per qua peccas quis, per hæc & torquetur.* Contemplantur decem illas Plagas quibus Ægyptij divinitus sunt correpti, quod malè affecissent populum Dei; videbis omnes ita correspondere malo quod infligebant Israelitis, ut non minus miretis divinam in puniendis peccatis Sapienciam quam Justitiam.

Prima plaga fuit conversio Nili & aquarum in sanguinem, quia scilicet Nilo suo Ægyptij ita gloriabantur, ut in eo uno tanquam Deo spes suas ponerent; & quia mares Israelitarum infantes, statim ab ortu in fluvium projecerant; unde Moses miro eductus est modo,

Secunda: Ranæ undique pestrepentes, quibus mirum in modum affligebantur Ægyptij, in poenam videlicet neglecti vagitus infantium Hebræorum, quos ut ranas habuerant in aquis personantes.

Tertia: Sciniphes animalcula valde aculeata statim prodibant è pulvere vel è terra tantis-

per mora quibus Ægyptij molestè pungebantur. Cur ita porro nisi quia sic Israelitas affixerant in terra fodienda, convehendisque oncribus?

Quarta: Omne genus muscarum sic importunum erat Ægyptiis, & totis simul grave ac singulis, ut nullibi possent quiescere: opportunè certè & condignè, quia sic Israelitas flagellis & stimulis toto exagitarant corpore.

Quinta: Pestis sævissima cunctas animantes Ægypti sustulit: quia nempe Ægyptij non aliter Israelitis utebantur quam velut animalibus: minus curabant humana corpora quam jumenta sua.

Sexta: Vesicarum turgentium in Ægyptiorum carne facta sunt ulcera, & aspectu horrenda & sensu gravia; nimirum sic Israelitas adfuerant suis in fornacibus accendis, & coquendis lateribus, ut totà turgent cutem.

Septima: Grando & ignis mixta pariter ferebantur per totam Ægyptum, tum tonitrua personabant tam acuta, & fulgura discurrebant tali cum impetu, ut omnes horrore quaterentur. Sic videlicet Ægyptij, sic truci vultu, sic minaci ore, sic torvis oculis, contumeliosis verbis, & manu semper erectâ Israelitas divexerant.

Octava: Locustarum vis ingens corrodit quidquid in agris seminatum erat, quia sic Ægyptij corroserant cuncta Israelitarum bona.

Nona: Tenebræ densæ & palpabiles sic constringunt Ægyptios ut velut arctis astricti vinculis se movere non possent; *Quomobrem verò?* Quia sic Israelitas suis in custodiis concluserant, & duris vincis catenis sibi astrinxerant.

Decima denique: moriuntur in Ægypto primogenita quævis, quod in mares Israelitarum enecandos Ægyptij præcipuè intenti fuerant.

Sicque deinceps cum delinquentibus ita est actum a Deo ut vix ullus fuerit qui non illud potuerit affirmare quod Rex Adonibezec: *Sicut feci, ita reddidit mihi Deus.* Sicut multorum Regum amputaverat manus & pedes, sic ipse multatus fuit. Sic humiliantur superbi, sic avari egent, *Sic omnes qui acciperint gladium gladio peribunt.* sic divina justitia in mensura, & numero & pondere exercetur, Nonne hinc est quod colatur & timeatur?

II. PUM.

If. 42.

Sap. II.
Exod. 7.
& seq.

Ind.

Mat. 26
Sap. 14

II. PUNCTUM.

A TQVI hac est proportio & convenientia poena cum culpa illius qui non audit, ut non audiatur.

Videndum hic primò quid sit non audire. Deinde quid non audiri. Ac denique quàm sit convenientia illa poena.

De primo septem illarum voces quæ in Psalmo vicesimo octavo enumerantur, considerari possunt tanquam voces Dei quibus unicuique nostrum loquitur & quasi qui non audiunt, dicendilunt non audire Deum.

Apo. 17. Prima vox quæ occurrit in Psalmo, *Vox est Domini super aquas*, Aquæ populi sunt, ait Scriptura, & populi egentiores, unde est illud Eccl. 11.

Eccl. 11. Mittere pauperem tuum super transeuntes aquas. Sic videlicet in mundo peregrinantur & discuntur pauperes velut aquæ decurrentes, ut victum sibi quarant. Dum itaque pauper elemosinam petit, nonne vox est eius qui dicit, *Esurivi & non dedisti mihi manducare?*

Mat. 25. Secunda vox, *Vox Domini in virtute*, dici debet sacra Scriptura ubi Deus tanta in virtute loquitur quantum describit Apostolus dum ait:

Hebr. 4. *Vivus est sermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum & insonationum cordis.*

Sap. 1. Tertia vox Domini in magnificentia, Mundus est universus de quo sic Sapiens: *Spiritus Domini replevit orbem terrarum, & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis.* Nempe loquuntur nobis omnia Deum esse colendum, & illi vacandum.

Hebr. 12. Quarta vox est Domini confringentis cedros, Superbas scilicet mentes, dum de cruce Christus nobis loquitur contemptum mundi & perfectam humilitatem, de qua voce Apostolus: *Accessisti, inquit, ad testamenti novi mediatorem Iesum & sanguinis asperersionem melius loquentem quam Abel*, unde & addit, *Videte ne recusetis loquentem.*

Job. 31. Quinta vox Domini dicitur intercedentis flammam ignis, Nempe illius ignis qui est usque ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina, Quæ vox ita auditur in sanctissimo Sacramento, ut ipsum Sacramentum efficiat in animis nostris, quam ibi loquitur colendam nobis castimoniam & puritatem. Sic prædictum olim à Prophetâ: *Dabit vobis Dominus panem*

Haynesius Pars tertia.

arctum; & non facies avolare à te ultra Doctorem tuum: & erunt oculi tui videntes præceptorem tuum, & aures tua audient.

Sexta vox est Domini concutientis desertum, *Rom. 2.* Conscientia scilicet de qua cum dicitur, *Opus Es. 4.* legis scriptum in cordibus, & signatum super nos lumen vultus Dei, perinde est ac si diceretur, ibi vocem esse Dei docentis quid sit bonum & malum, & licet aliæ deessent voces, sic concutientis animum ut malum oderit & amet bonum.

Septima denique vox Domini preparantis cervas, id est, animas: ad pariendum salutis Spiritum, sicut cervæ tonitru terribitæ facilius pariunt, voxque illa est Domini per suos loquentis operarios qui cum Apostolo dicunt, *An experimentum quaritis ejus qui in me loquitur Christus?*

Quibus sic declaratis, evidens est, quod sicut diversa per has diversas voces loquitur Deus, sic planè qui vel unam non audierit vocem, non audit Deum: qui non audit pauperem aut prædicatorem, non audit Christum sibi loquentem in illis. Is verò non audietur, & quidem convenienter ut Scripturæ omnes testantur. *Qui ob-*

Prov. 22.
ibid. 22.

III. PUNCTUM.

QUONIAM non audit igitur, non audietur: Quia cum illius negligentia seu malitia poena conveniens sit exigenda, non potest exigi convenientior quàm ut qui negligit audire se rogantes, negligatur ipse rogans. *Va qui spernit, Is. 30.* nonne & ipse sperneris. Ego eligam illusiones eorum, & qua timebant adducam eis: quia vocavi, & non eras qui responderes: locutus sum & non audierunt. Id est, ex multiplici peccatum genere quibus ego Dominus possem eos punire, scilicet illas præcipuè quæ peccato eorum magis convenient! & in hoc max me quia peccant quod admoniti vel rogati dissimulant se audire, & illudunt sibi loquentibus, sic & ego illis illudam, sic dum rogabunt non audiam; Ego quoque in interitu vestro ridebo & subsannabo, cum vobis id quod timebatis auverit: cum irruerit repentina calamitas & interitus quasi tempestas ingruerit: quando venerit super vos tribulatio & angustia. *Tunc irruet abutrone.*

Prov. 1.

Ll & nos

Et non exaudiam: mane consurgent Et non inuenient me: eò quòd exosam habuerint disciplinam, Et timorem Domini non susceperint; comedent fructus via sua, suisque consiliis saturabuntur. Quasi diceret quod deinde Apostolus, Quae seminauerit homo, haec Et metet. Quod & ipsi peccatores agnoscunt qui dicunt apud Prophetam, Peccata nostra responderunt nobis.

Vel esne non audiri à Deo & eo praecipue tempore quo ejus ope & gratia plurimum indiges? Vide ergo ut illum audias, audi quid loquatur, quid in te arguit conscientia? Quae parte magis deficiis? Quid te pungit & stimulae acrius? Num tibi durum est tam pertinaciter, contra stimulum calcitrare?

Stupendum certe illud, Quod in illis minus audimus Deum Et magis obsurdescimus in quibus attentiores esse nos oporteret. Quae quidem distingui posset veritas à praecedenti, & hac futius ratione explanati quae sic breuiter indicatur.

Attentiores nos esse oporteret in iis de quibus frequentius & grauius admonemur. Quid clarius? Sed in illis minus audimus & magis obsurdescimus. Quid enim frequentius & grauius inculcatur quam ut superbiam detestati, sectemur humilitatem, gaudeamus humilitate, exultemus in injuriis, beatos nos arbitremur in paupertate, in luctu & persecutionibus; miserios verò in gloria, in laudibus, & mundano risu. At nonne ad ista potissimum surdi sumus? Nonne secundum similitudinem serpentis, sicut aspidis surdae, & obturantis aures suas sic contra haec divina monita reluctamur? Quod si ut ait

Ap. 57. Omnia praeruaricatio Et inobedientia accipit iustam mercedis retributionem, quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem?

Dicendum esset cum Prophetia: Dominus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico: retrorsum non abiit. Et contra cum rebell. Pharaone dicit: Quis est Dominus, ut audiam vocem ejus? Potestne quidquam magis oppositum &

magis execrandum cogitari? In mente ergo habe qualiter acceperis, Et audieris, Et serua, Et persistentiam ago.

Quae autem caeteris Evangelii partibus veritates aliunde petendae respondeant, sic habeto.

HAC HEBDOMADA, occurrit historia colloquentis Christi cum muliere Samaritana, observaturque sic frequentissimè Dominum cum unaquaque anima de ipsius salute & perfectione colloqui.

FERIA

Apprehendens eum de turba seorsum.

Nulli magis necessariò secedendum quam qui minus necessarium sibi putat secessum.

In 2. parte, Feria 2. infra Octavam Ascensionis.

Misit digitos suos in auriculam eius.

Ad perfectam scilicet obedientiam, qua ut sit perfecta, nullis oppositis rationibus patere debent aures.

Qui rationes inquirit obedientiae, rationem quaerit suae inobedientiae.

In 2. parte, Feria 4. infra Oct. Ascensionis.

Et exspuens tetigit linguam eius.

Quae est regula temperantiae in edendo, eadem est in loquendo.

In 3. parte, Feria 6. Hebdom. 7.

Suspiciens in caelum, ingemuit.

Sic pium est orare Deum pro salute proximi, ut sit impium non orare.

In 3. parte, Feria 2. Hebdom. 10.

Et ait illi: adaperire. Et statim aperta sunt aures eius, Et salutum est vinculum linguae eius, Et loquebatur recte.

Quod magis confert ad faciendam Confessionem, minus efficitur, nisi cum Sacerdote prius conferatur.

In 1. parte, Fer. 3. Hebdom. 3. post Epiph.

Et praecepit illis ne cui dicerent.

Vide superiore Dominica, de Humilitate.

Bene omnia fecit.

Sic propterea non contristabit Iustum quidquid ei acciderit.

In 1. parte, die 10. Januarii.

Si non semper, nunquam magnificas Deum.

In 1. parte, Sabbato Hebdom. 4. post Epiph.

FERIA SECUNDA.
DE SITI CHRISTI DOMINI LOQUENTIS
SAMARITANÆ.

Da mihi bibere. Joann. 4.

VERITAS PRACTICA.

Quod vel inimico nunquam negares, sæpissimè recusas Christo.

SENSUS ET RATIO EST, Quis nunquam inimico sitienti negares potum aqua. Sed hoc sæpè recusas Christo.

Ergo illi recusas quod non negares inimico; Quod certè est impium & crudele, ac proinde peccandum.

I. PUNCTUM.

TEXTUS Evangelicus paulò longior quàm ut referatur, legi potest à versu quinto capituli usque ad decimum quintum, ibidemque annotari quæ ad gustum & fructum valere queant; atque illud maximè quod de Christo refertur fatigato, sedente supra fontem, sitiente & petente à muliere Samaritana quæ tunc aquam hauritura venerat; *Da mihi bibere.* Ita enim mystica sunt, unde S. Augustinus: *Iam incipimus mysteria, non enim frustra fatigatur Iesus. Omnia ista innuunt aliquid; indicare volunt aliquid, intentos nos faciunt ut pulsemus.*

Revera quidem sitiebat Dominus, ut qui circa meridiem ex longo itinere & calenti sole fatigatus sederet; veruntamen sitis illa sitim aliam exprimebat, eratque velut mysterium & Sacramentum quod est signum visibile continens invisibilem virtutem & gratiam: sitis nempe corporis Christi sitim ejusdem spirituales representabat, quæ salutem animarum sitiebat. *Sitiebat,* inquit S. Augustinus, *mulieris fidem.* Et quod de hac muliere particulatim refertur, hoc universim de omnibus idem ipse Dominus dixit: *Sitis,* iterumque dicit unicuique nostrum quoties de salutè nostra nobiscum agit. Quod certè est consideratione dignissimum, ut caveamus ne quid petenti recusemus, cum perinde nefarium esse possit, ac si sitienti potum aquæ negaremus. Quod nefas ut apertius vi-

deatur, sic est proposita veritas: *Quod inimico nunquam negares, sæpissimè recusas Christo;* Hinc enim apparet, recusationem longè minus esse rationabilem ex comparatione scilicet inimici & Christi Domini Jesu.

Age ergo, quid est quod inimico nunquam negares? Nempe aquæ potum si commodè sitienti præstare posses, neque enim natura humana adeo fers est & inhumana, ut non commiseratione tantæ miseræ moveatur. *Occurrens sitienti forte aquam:* Sic ipsa videtur apud Prophetam natura clamare: aut si natura repugnaret, tum certè charitatis Christianæ lex urgeret, quæ expressè jubemur referente Apostolo, *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum; sitis? potum da illi;* Cui charitatis officio qui defuerit, in condemnationis ejus æternæ jam prolata est à Judica sententia: *Sitivi & non dedistis mihi potum, nam quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis.* Vellesne hanc incurrere maledictionis poenam?

II. PUNCTUM.

ATQVI hoc sæpè, in alio sensu, recusas Christo. Quoties scilicet à te petit quæ spectant ad salutem tuam, tanto ardore animi petit quanto peteret sitiens potum aquæ; ac proinde si quæ petit, recusas; recusas sitienti potum. Quod apertissimè patet in hac muliere Samaritana quæ si recusasset conversionè suâ quam sitiebat Christus, planè sitienti & petenti bibere, recusasset potum; nonne est ita? Cur porò ita, nisi quia non aquâ putei sitiebat Christus, sed ejus animæ meliorè statum & salutem? At verò si modò æquè vehementi & ardenti desiderio quod à te petit desideret, licet sitim corporis nò sentiat, nonne tamen dicendus erit sentire sitim animi? Nonne ardens desiderium est quædã animi sitis? Nonne illa erat sitis quæ magis laborabat Christus quàm corporis? Ac deniq; cum illius sitis refrigerium non aliud sit quàm quod petit ad salutem; hoc si illi negas, nonne est sitienti potum negare?

Certè consequentia est evidens si quod ante-

L 1 2 cedit

cedit de sitiensi Christo non distentis. Nec vero distendi locus ullus est si attentè cogites Christum Dominum non minori jam desiderio salutem nostram optare quam cum olim in cruce dixit: *Sitis*. Putasne aliquid de illius charitate deductum? Blasphemum esset id cogitare, unde necessarium est concludere quod si olim ex charitate sitivit tuam salutem, ex eadem nunc charitate quæ nullam diminutionem passa est, æquè illam sitit, licet non æquè sensibili modo.

Adde quod non minori ardore Christus salutem nostram desideret, quam Dæmon perniciem nostram. Tanta est autem ardor Dæmonis ut comparetur siti, dicaturque de eoin libro Job: *Habet fiduciam quod insinas Jordanis in os eius*. Id est, tanta siti premitur perditionis hominum, ut non expleatur nec satisfaciat nisi electos quosque absolveat: quanto magis Christus: sitire dicendus est qui certè magis Deum Patrem & nos amat, quam Dæmon oderit; unde evidentissimum est quod quidquid ex illo desiderio petit, petit velut sitiens; & quod illi recusatur, recusatur velut potum sitienti.

Ah quoties petit, & quoties recusasti! Rescense si potes & confundere.

III. PUNCTUM.

IGITUR quod inimico nunquam negares, sapissime recusasti Christo. Nec repetendæ sunt ultra propositiones, adeo jam patent ad veritatis intelligentiam, sed ad praxim urgenda est ista

comparatio inimici & Christi; nam rectè cogitanti non potest non injuriosum esse Christo Domino & alienum ab omni sensu pietatis quod minori apud te in pretio habeatur quàm inimicus qui in hoc officiorum genere postremus haberi solet. *Quid invenerunt in me iniquitatis?* *Jer. 2.*
POPVLE meus quid fecisti tibi, aut quid molestus fuit tibi? Responde mihi. Sunt ipsa Domini verba de totius repulsis conquerentis. Et rursum: *Quid est quod debui ultra facere vinea mea & non feci? Tu vero quid fecisti eorum quæ debui? An quod expectavi ut faceres vnum & fecit labruscus?* *Mich. 6.*

Resume etiam ad vehementiores affectus quod Christus Dominus dicebat mulieri, & tibi dictum puta quoties perit à te quod illi negas: *Si scires donum Dei, & quis est qui dicit tibi, da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi aquam vivam.* Forsitan, inquit, quando de te loquitur quia id à te pendet & scilicet libertate abuteris. At vero quando de se suisque donis loquitur, sic absolute pronuntiat: *Omnis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum; qui autem biberit ex aqua quam dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* Ac tandem ei dicit, *Domine da mihi hanc aquam.* *CONVERTE* *Thren. 3.*
nos Domine, & convertemur.

Vide potissimum in quo, vel in substantia, vel in modo, vel in fine. *In quo corrigit adolescentior, aut senior viam suam?* *Psal. 118.*

FERIA TERTIA.

DE COGNITIONE SVI QVAM MULIER SAMARITANA, ET ANIMA NOSTRA HAURIT A DOMINO.

Quinque viros habuisti, & nunc quem habes, non est tuus vir.
Joan. 4.

VERITAS PRACTICA.

Quæ à Christo hauritur nostri cognitio, omnem in nobis exhaurit fastum:

Id est, non tantum eum qui repugnat cognitioni peccatorum, sed eum etiam qui opponitur humilitati & modestia qua quis demisse de se sentit.

RATIO

RATIO EST, Quia qua à Christo hauritur nostri cognitio notam nobis facit nostram insufficientiam.

Sed ex nota nobis insufficientia omnis exhauritur fastus.

Ergo & qua à Christo hauritur nostri cognitio, omnem in nobis exhaurit fastum. Quia Veritas magis confirmatur ex hac sequenti altera.

Quidquid in se cognoscit anima, nil tam certò de se cognoscit quò extollatur, quàm quò humilietur.

RATIO EST, Quia nò tam certò de se cognoscit anima quam quò fide divina cognoscit.

Sed nil tam fide divina cognoscit quò extollatur, quàm quò humilietur.

Ergo neque id tam certò cognoscit; ac proinde longè verius & tutius, e humilitas quam se exaltet.

L. P U N C T U M.

CUM dicenti Christo Samaritanae ut vocaret virum suum, respondissetque mulier se non habere virum: tum illi Christus Dominus. Bene inquit, dixisti, quia non habes virum, quinque enim viros habuisti, & nunc quem habes non est tuus vir; hoc verò dixisti. Quo in sermone illud primum egit Dominus ut se nosset mulier quò facilius ultra progrediretur ad conversionem suam, sicut revera contigit. Hoc enim præcipuè motivo inducitur ut in Christum crederet, atque ut suos etiam Concives ad credendum adduceret: Venite, inquit, & videte hominem qui dixit mihi omnia quaecunque feci: nunquid ipse est Christus? Et ex civitate illa multi Samaritanorum, ait Evangelista, crediderunt in eum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis, quia dixit mihi omnia quaecunque feci. Tantum valet vera sui cognitio.

Quamobrè hoc illud ipsum est quod in quavis anima primum incipit operari Dominus, & ad quod perficiendum eum ipso nos exhortantur omnes sancti Patres, Volo animam primum omnium scire se ipsam, inquit sanctus Bernardus, & alij passim in illud primi Cantico tum: Si ignoras te, & pulcherrima inser mulieres, egredere; & abi post vestigia gregum.

Neque verò nudam & sterilem seu quam vocant speculativam nostri cognitionem operatur

in nobis Dominus, sed secundam, sed fructuosam, sed practicam: cumque hic potissimum huiusmodi cognitionis fructus sit illa demissio animi quæ fugit omnem fastum, omnem arrogantiam præsumptionem & complacentiam, hoc imprimis est intelligendum, & sic formanda Veritas quæ modò exendatur: Quia à Christo hauritur nostri cognitio, omnem in nobis exhaurit fastum; Aut non est à Christo cognitio, aut non est in cognitione seu in cognoscente seipsum, fastus. Cum verò duplex sit genus fastus, unum quò erubescimus confiteri peccata & aliud quò gestimus nostra deprædicare facta: contra utrumque cognitio hæc nostri, nos apte format: sed de secundo hic particulatim agimus; acturi de primo commodius in sequenti meditatione. Sicut autem non est alia nostri cognitio per Christum habita quàm quæ nos à tali fastu re vocat, sic nec talis cognitio potest ab alio quò vis haberi quàm à Christo quod utrumque simul declarat hæc allata ratio: quæ à Christo hauritur nostri cognitio, notam nobis facit nostram insufficientiam ad omne opus bonum: sic enim ipse Christus, Sicut palmes non potest ferre fructum à se-
metipso nisi manserit in vite, sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites: qui manserit in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere. NON ait sine me parum potestis, inquit sanctus Augustinus, sed nihil potestis facere: si ve ergo parum si ve multum, sine illo fieri non potest, sine quo fieri nihil potest.

Quod ut magis confirmaret Dominus, sic de seipso sentiebat & loquebatur: Non possum ego à meipso facere quidquam. A meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor. Quasi diceret, si me à insufficientiam ipse agnosco, si sic de me loquor si quæ est ratio cur id de me dicam, quanto magis illa valet ut de vobis idem sentiat. Quò spectabat Apostolus cum dicebat: Hoc sentite in vobis quod & in Christo IESU, qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo, sed semetipsum exinanivit; id est, tanquam nihilum & inane aliquid fecit cum se fecit hominem; sicut enim homo non est à se, neque à se potest quidquam boni, sic Christus Dominus se faciens hominem, non est à se, neque quidquam potest à se tanquam ab homine? & hoc est se exinanire; hoc est se redigere in eum flatum in quo verè possit dicere, A meipso nihil facio; non possum à meipso quicquam facere; Hoc est denique quod in nobis sentire debemus, sicut sentiebat idem Apostolus à Christo probè edo-
l. 1. 2. Aus.

Ioan. 15.

ib. 5. ib. 8.

Ph. 2.

Serm. 36. in Cant.

2. Cor. 3. *Etus, Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est, itane sentis, itane verè te agnoscis?*

II. PUNCTUM.

SED ex nota nobis nostra insufficientia, omnis in nobis exhauritur fastus.

Non quod ista notio nostre insufficientia, per se sola factum à nobis tollat, neque enim ad hoc sufficientes sumus quasi ex nobis; sed quod illa ipsa divina Christi gratia quæ hanc nostram insufficientiam nobis notam facit, simul cum ista notione quam haurimus exhauriat quidquid factum & arrogantiam sapit. Sic expressè Divus Augustinus exponens illa Christi verba quæ supra commemoravimus de vite & palmitate: *Magna, inquit, Gratia commendatio, corda hic instruit humilium, ora obstruit superbiorum: huic veritatis resistunt liberi arbitrij non assertores sed precipitatores; Qui à semetipso fructum se existimat ferre, in vite non est.* Quasi diceret, sicut causa factus & superbiae provenit ex falsa opinione quam quis habet de sua excellentia, de suo merito, sive, ut ajunt, de sua sufficientia; sic bene juvante Domino talis desinet fastus cum talis opinio evanescet; & evanescet autem cum vera ei succedat notitia quæ homo se cognoscit non se magis sufficientem esse ex se producere aliquem fructum, quam sit palmet sine vite. Licet enim fructum in se aut in aliis faciat, quia tamen cognoscit non à se facere, simul etiam cognoscit non magis sibi esse gloriandum quam securi vel alteri cuiquam instrumento quo ad agendum utitur, *Nunquid gloriabitur securis contra eum qui fecit in ea?*

If. 10.

Ioan. 3.

2. Cor. 4.

1. Tim. 1.

1. Cor. 4.

Sic ipse Christus consequenter ex cognitione sui, *Si ego, inquit, glorifico me ipsum, gloria mea nihil est.* Sic ipse Apostolus post multa de se commemorata: *Tametsi nihil sum, Nihil laudis, nihil gloriae mihi propterea vendico: quia soli Deo debetur Gloria, Solus ille est qui à se omnia potest, & sine quo nullus hominum quidquam potest.* *Quid habes & quid facis quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis* Vidistine unquam Sacerdotem ob id superbientem quod Corpus Christi consecrasset? Quod tamen est opus omnium excellentissimum: sed quia manifestè cognoscit se id non à se facere idcirco non potest inde superbiere. Sic neque aliud quidvis boni, Sacerdos aut alius magis potest ex se facere, quàm ex se solo, consecrare Corpus

Christi; & qui hanc habet notam suam insufficientiam, tam parum gloriatur & superbit ex uno quam altero, aut si superbit ex uno tam vanus est & arguendus quam si superbiret ex alio. Unde rectè Apostolus cuidam ex bono suo intumescenti, *Frustrà inflatur sensu carnis suæ & non tenens caput ex quo totum corpus per nervos & conjunctiones subministratur; Quasi diceret, frustra gloriatur & sine causa, non seipsum iste novit, non sibi suam objicit insufficientiam, non advertit, à quo habeat ut aliquid possit. Sicut enim à capite corporis effluit quidquid in membra sensus diffundit, sic à Christo totum manat, quidquid à quovis homine boni sentitur & agit ut *Domine omnia opera nostra operatus es nobis.* Hoc ita forte modo dices cum Propheta, sed dum vanè de tuis extolleris, tibi & veritati contradicis.*

Coloss. 2.

If. 26.

III. PUNCTUM.

SIC ergo quæ à Christo hauritur nostri cognitio, omnem in nobis exhaurit fastum; aut non est à Christo talis sui cognitio quæ superbium relinquit hominem, aut si à Christo est, nihil vanitati nihil superbiae, nihil fastui relinquit in homine; *Es nolite, inquit, in sublime volare.* *RECUMBE in novissimo loco OSTENDE se se ad me venire, talium est enim regnum cælorum.* *ERYN* novissimi primi; & primi novissimi. Hæc & similia quæ ad nostri cognitionem & humilitatem faciunt, sic dicuntur à Domino ut agnoscamus ab eo solo nostra esse omnia, ab eo solum hauriri, huic uni accepta esse referenda; & hoc ipsum etiam quod de nostri cognitione cognoscimus.

Luc. 12.

Ib. 14.

Matt. 19.

Ib. 20.

Ps. 37.

Quod præclare admodum sanctus Augustinus prosequitur ad illum Psalmi versum: *In diluvio aquarum multarum. Hæc, inquit, aqua humiliationis cordis, hæc aqua vita salutaris, abjicit se, nihil de se presumens, nihil sua potentia superbe tribuentis. Hæc aqua in nullis alienigenarum libris est, non in Epicureis, non in Stoicis, non in Manichæis, non in Platonis. Vbiunque etiam inveniuntur optima præcepta morum & disciplina humilitas tamen ista non invenitur. Via humilitatis hujus aliunde non manat à Christo venit. Hæc via ab illo est qui cum esset altus, humilis venit. Et quæ plura pergit ut discas non ab alio quàm à Christo quærendam esse hanc tui cognitionem, neque ab illo aliam quàm quæ monstrat omnem deponendum fastum.*

O quàm

Mat. 10. O quam verè Christus, Ego sum estium: & qui non intrat per ostium, ille fur est & latro. Primus quippe ad vitam spiritualem introitus fit per nostri cogitationem: qui verò se per Christum non cognoscit, non intrat per ostium, & quoties sibi de se bonisque suis complacet & gloriatur, fur est & latro qui gloriam Dei surripit, & se ipse suis denudat bonis.

Eccl. 9. QUIA verò iste bonorum aspectus quæ quisque putat se habere, non parum facit ad fastum illum & superbiam in nobis excitandam; præsto adsit oportet sequens veritas: Quod quidquid boni in se aspiciat & cognoscat anima, nihil tam certò de se agnoscat quò extollatur, quam quò deprimatur & humilietur. Nihil enim tam certò in se cognoscit quam quò divina fide cognoscit. Quid clarius? Nihil est autem quò in fide divina cognoscat unde extollatur, quam unde humilietur. Nescit enim fide divina se habere bonum aliquod, nescit se esse in gratia, nescit an sit in odio vel in amore Dei; quin potius ex fide est id omnino nesciri. At verò etiam ex eadem

fide divina certò scire debes & indubitanter, te nihil esse, te nihil ex te posse nisi malum, te verè peccatorem esse. Non est enim homo qui non peccet. Quæ cum plurimum valeant ad nos deprimendos, nonne apparet tantò hæc certiora esse quam quæ fastum excitant, quànò certius est quòd fide divina scitur quam quòd humana opinione putatur? Cur ergo non te libentius humiliter quam te extollas? Nonne semper veritatem malles quàm errorem, quàm falsitatem, aut quàm mendacium? At vera & christiana humilitas, ipsa est veritas. Unde quidquid opponitur veritati, repugnat humilitati, ac proinde non modò fastus & aperta superbia, sed quælibet etiam tacita de suis bonis aut meritis præsumptio non nisi error est, non nisi falsitas & non nisi mendacium. Verè mendaces erant colles & multitudo montium: Id est, quidquid in nobis videtur eminens & excelsum, ubi vanitatis idolo, sicut olim in excelsis profanè sacrificatur, verè id mendax & falsum est.

3. Reg. 8.

Jer. 5.

FERIA QVARTA.
DE ILLUSTRICOGNITIONE
CHRISTI DOMINI MANIFESTANTIS
SE IPSUM SAMARITANÆ
ET CUIVIS PECCATRICE
ANIMÆ.

Domine, video quia Propheta es tu, Patres nostri in monte hoc adoraverunt, & vos dicitis quia Ierosolymis est locus ubi adorare oportet. Joan. 4.

VERITAS PRACTICA.

Nunquam illustrius se manifestat Christus, quam dum animæ peccatricis illustrat conscientiam & peccatum latens, ipsi manifestat.

RATIO EST. Quia nunquam illustrius se manifestat Christus quam dum Bonitatis, Potentia, & Sapientia certiora dat signa.

Sed dum anima peccatricis illustrat conscientiam & peccatum latens ipsi manifestat, certiora dat signa sua Bonitatis, & Potentia & Sapientia.

Ergo nunquam illustrius se manifestat quam dum anima peccatricis illustrat conscientiam, &

peccatum latens ipsi manifestat. Quod certè est ad amorem Christi tum activum tum passivum illustrandum, non parum efficax.

I. PUNCTUM.

TAMETSI nihil adhuc de se Christus apertè dixerat Samaritanæ mulieri: neque quis esset, omnino indicasset: tamen ut audivit illum sua sibi revelantem peccata, statim cepit subodorari non vulgarem esse hominem, sed eximium quandam Prophetam & Magistrum, qui posset solvere questionem quæ illo tempore agitabatur frequentius de loco sacrificii publicè instituendi: sicque

sicque paulatim mulier ad manifestam ejus devenit notitiam, dum apertam accepit ab illo suae conscientiae peccati latens cognitionem.

Hoc illud est videlicet quod universim de nobis omnibustam magnifice praedictum erat à Propheta, in persona Judaeorum: *Hac dicit Dominus Deus: ecce ego aperiam tumulos vestros, & educam vos de sepulchris vestris, populus meus. Et scietis quia ego Dominus cum aperuerò sepulchra vestra, & eduxero vos de tumulis vestris. Quid est enim tumulus aut tumulatum esse, nisi latens habere peccatum in conscientia? Quid est porro aperiti tumulum, nisi hoc latens manifesta peccatum? Quid est denique inde scire de Domino quia Dominus est, nisi inde illum manifestius nosse?*

Hinc ergo deducta veritas, quae modo attentius consideretur, Nunquam illustrius se manifestat Christus quam dum anima peccatricis illustrat conscientiam, & peccatum latens ipsi manifestat. Differetur in crastinum solutio quaestionis à Samaritana, Christo propositae, ut quam sit certa haec veritas, quam opportuna ad cognitionem & amorem Christi adaugendum expendi possit accuratius.

Sic autem aperte declaratur, ex tribus divinis attributis. Nunquam enim illustrius se manifestat Christus quam dum suae Bonitatis & Potentiae simul ac Sapientiae certiora dat signa. Unum eorum sufficeret quidem ad certam sui manifestationem faciendam: sic distinctum, Deus à potentia cognoscitur in creatione mundi: sic à sapientia in ejus conservatione: & à bonitate in redemptione humani generis. Sed quando tria illa simul concurrunt, tunc profecto *funiculus ille est triplex qui difficile rumpitur, tres sunt illi digitus qui appendunt molem universae terrae, tres sunt illustres in quorum ore stat omne verbum, tria sunt denique quae de Christo enuntiant, quod ibi adsit, ibi operetur, ibi coleandus sit & amandus.*

Verè Dominus est in loco isto, & ego nesciebam. Nonne sciebat Jacob qui loquitur, ubi que esse Dominum? Sciebat certe, sed quia in illo loco, *vidit scalam stantem super terram, & cacumen illius tangens caelum: Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam, & Dominum in summum scalam dicentem sibi: ego sum Dominus Deus Abraham patris tui, & quae plura referuntur in quibus singulariter singularis Dei apparerebat Potentia, Bonitas, & Sapientia; idcirco tam singulariter ibi Deum adesse cognovit, ut si*

per impossibile, non fuisset ubique, fuisset tamen in illo loco. Sic ipse Deus de templo locisque sacris: *Oculi quoque mei erunt aperti, & aures meae erectae ad orationem ejus qui in loco isto oraverit.* Nonne ubique oculos & aures habet erectas? Sed quia in templis plura bonitatis & potentiae suae demonstrat argumenta, sibi praesertim esse Deus & attendere & operari dicitur. O si tum etiam essemus illic erectiores & corpore & animo, quam plura sentiremus divinae signa praesentiae!

II. PUNCTUM.

SED dum anima peccatricis illustrat Christus conscientiam, & peccatum latens ipsi manifestat, certiora dat signa sua Bonitatis, Potentiae, ac Sapientiae.

Primo quidem Bonitatis, nam cum peccatrix anima sit ab eo averfa, mereaturque in sua derelinqui aversione, quid est quod Dominus illam non deserit? Quid est quod aeternis eam poenis non addicit, quod eam Daemoni non mancipat? Quid inquam est quod non modo non eam punit, sed praeterea monet ut resurgat, accendit ut excitetur, illustrat mentem ut se suamque statum agnoscat, quid nisi bonitas & misericordia, tantoque major bonitas, quanto res de qua tum agitur periculosa, momentosa & pretiosa est? *O quam bonus & suavis est Dominus Spiritus tuus in omnibus, ideoque eos qui exorant, partibus corripit, & de quibus peccans, admones, & alloqueris, ut relicta malitia credant in se Domine.*

Suavitas autem de qua hic Sapiens loquitur, est in Sapientia, Sapientia verò in variis & accommodatis modis quibus unumquemque Christus movet & excitat quasi è re nata, quasi aliud agendo, quasi ab uno successivè ad aliud. Primo petit aquam, tum de alia quadam loquitur aqua, post de viro, ac tandem de peccato. Sic cum Samaritana egit, sic cum unaquaque peccatricis anima, sic saepe tecum dum minus forte cogitares, *Sic attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.*

Potentis denique singularem exhibet notitiam, dum quae secreta sunt pandit dum quae obscura illustrat: dum quae dura, emollit; quae morti sicata vivificat; hoc nomen solius Dei est, sic in creaturam illabi, ut citra ullum medium, solo suo spiritu, sola sua potentia, in inanimatam fundum penetret, ibique tenes scrutetur & corda

Becl. 4.
H. 40.
Matt. 13.

Gen. 28.

2. Par. 7.

Sap. 13.

Ibid. 13.

corda & penitiora quæque videat & videnda proponat. *Hic est sermo virum & efficax, & penetrabilior omni gladio accipiti, & pertingens usque ad divisionem animæ ac spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discretor cogitationum & intentionum cordis.*

Possesne te hunc celare tam Potentem? Possesne te ab illo abscondere? Aut quando etiam posses, vellesne ita latere & celari ut ab oculo tam benigno non videreris?

III. PUNCTUM.

NUNQUAM ergo illustrius se manifestas Christus quam dum anima peccatricis illustrat conscientiam, & peccatum latens ipsi manifestat: Quia quæ sunt illustriora signa suæ præsentia, sic manifestat, ut minimè dubitare possit anima quæ se agnoscit peccatricem, quin sit Christus à quo illustratur, cum sit tantæ Bonitatis, tantæ Potentiæ, tantæque Sapientiæ donum, sic illustrari & converti, ut non sit alia Bonitas quam divina, non alia Potentia nec Sapientia quam suprema & infinita quæ hos effectus patrare possit.

Domine, quid est homo quia innotuisti ei, aut filius hominis quia repertus eum? Sic recolendum beneficium justificationis, sic agnoscendus amor divinus quo præveni sumus, sic deprimenda mens in recordatione omnium quibus humiliari & abjici possit. Nec parcendum verbis & actis quibus peccati confessio exprimitur,

& divinæ satisfiat iustitiæ. Contemplabor ut videam quid dicatur mihi; & quid respondeam ad arguentem me. VENITE & revertamur ad Dominum, quoniam ipse cepit, & salvabit nos: percussit & curabit nos: sciemus, sequemurque ut cognoscamus Dominum. CONVERTE me & convertar, quia tu Dominus Deus meus. Postquam enim convertisti me, egi poenitentiam: postquam ostendisti mihi, percussi femur meum. Confusus sum & erubui, quoniam sustinui opprobrium adolescentia mea. ILLE homo qui dicitur IESVS, lutum fecit, & unxit oculos meos: Et abii, & video. AN non cognoscitis vosmetipsos quia Christus IESVS in vobis est? Nisi forte reprobi estis; Quasi diceret, quid dubitatis in re tam aperta? Potestne dubitari quin Christus adsit præsens quando suæ præsentia tot edit signa? Potestne verò credi sic adesse sic movere conscientiam, sicque ad resipiscendum, animam flectere, & non converti, non compungi? Certè hoc indicaret nimis obduratum pectus, & velut reprobam mentem. *Adhortamini vosmetipsos per singulos dies donec hodie cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. Participes enim Christi effecti sumus: si tamen initium substantia ejus usque ad finem firmum retineamus: Primos scilicet illos gratiarum motus quibus incipimus subsistere vita spirituali; & quos ad finem firmum retinemus quando perfectè convertimur & in perfecta conversione perduramus.*

Vide in 1. parte, Fer. 3. Hebd. 4. post Epiphani.

FERIA QUINTA.

DE SVBLIMI COGNITIONE DEI
QUAM CHRISTUS SAMARITANÆ
COMMUNICAT, ET ANIMÆ
SIBI ADDICTÆ

Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum in spiritu & veritate oportet adorare. Joan. 4.

VERITAS PRACTICA.

Sicut spiritus & veritas sunt indivisibiles, ita si in spiritu & veritate Deum velis adorare, oportet te toto indivisum Dei esse.

RATIO EST, Quia si in spiritu & veritate Deum velis adorare, oportet te perfectè subdicere appetitum rationis, & rationem Deo. *Haynesius Pars tertia.*

Sed ut perfectè subdicatur appetitum rationi, & rationem Deo, oportet te toto non minus indivisum Dei esse, quàm spiritus & veritas sunt indivisibiles.

Ergo & te talem esse oportet si in spiritu & veritate Deum velis adorare. Quis sanè consideratio multum habere potest momenti ad acquærendam perfectionem.

I. PUN.

I. PUNCTUM.

QUÆSTIONEM à Samaritana propositam sic solvit Christus Dominus. *Mulier crede mihi, quia venit hora & nunc est, quando neque in monte hoc, neque in Ierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis, nos adoramus quod scimus, quia salus ex Iudæis est: sed venit hora & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit qui adorent eum. Spiritus est Deus & eos qui adorant eum, in Spiritu & veritate oportet adorare.*

Quæ verba quia sunt valde sublimia & augusta, fusiori egent explanatione; ut verborum explicatio sit fructuosior, inferenda est in ipsa propositione veritatis declaratione: cum & re ipsa veritas quæ nunc expendenda proponitur non possit melius declarari quàm ex illorum explanatione verborum. Sic enim habet: *Sicut Spiritus & veritas sunt indivisibiles, ita si in Spiritu & veritate Deum velis adorare, oportet te toto indivisum Dei esse Ratio autem seu declaratio hæc est, quia si in Spiritu & veritate Deum velis adorare, oportet te perfecte subijcere appetitum rationi, & rationem Deo. Quod ut probè intelligatur, vides quam necessario sit explicandum, quid sit in Spiritu & veritate Deum adorare: Sic porro dilucidè explicatur proponendo tibi quatuor genera hominum de quibus Christus loquitur.*

Primi sunt Samaritani, qui tum idola simul & Deum adorabant, falsis quibusdam ritibus contra quos Dominus ait, *vos adoratis quod nescitis*. Secundi sunt Judæi, qui unum & solum Deum vero cultu & à Deo ordinato colebant ex quibus ipse Dominus erat oriundus ac proinde dicebat, *Nos adoramus quod scimus*. Tertijerant futuri Christiani, qui neque ut Samaritani falsis ritibus, neque ut Judæi cruentis & merè corporalis Sacrificiis in templo tantum Ierosolymitano, sed in Spiritu & veritate adorarent. Id est, spirituali cultu qui partim futurus sit internus in virtutibus, & partim externus in eucharistico Sacrificio, eritque magis verum Sacrificium veritate opposita non tantum falsitati Gentilium sed & umbris & figuris Judæorum, qui solis in caeremoniis exterioribus intenti erant & parùm de cultu interno solliciti.

Quartid enique sunt ex Christianis perfectiores seu perfectioni vacantes, qui non tantum aliquoties in templis quod ceteri omnes faciunt, sed ubique & semper Deum colunt, suo vivendi

modo qui dicitur in Spiritu & veritate: quatenus Spiritui subijcitur caro, & mundus Christo, prout ipse Deus ordinat & ab unoquoque vult fieri. Et hi sunt adoratores seu cultores, & servi Dei quos Pater, id est, ipse Deus quærit, nam sic dicitur Deus Spiritus est, ita diligit spirituales seu spirituali vita viventis. Sic expressè inter alios sanctus Athanasius, *Veri adoratores, inquit, sunt illi qui fugientes mundum & seculum, sic vivunt ut ipsi de domibus, de corporibus, de operibus, de verbis de cogitationibus templa & Sacrificia faciant.*

At nonne hoc ipsum est quod in propositione dicitur, *Si velis in Spiritu & veritate Deum adorare, oportet te perfecte subijcere appetitum rationi, & rationem Deo?* Sicut enim illa Dei adoratio in Spiritu & veritate, perfecte honorem divini cultus & Christianæ religionis continet: ita hæc perfectio continetur duplici hominis subiectione pro duplici qua constat parte, nempe appetitus, qui est pars inferior subdit rationi, & ratio quæ est Superior se Supremo subdat, id est, Deo. Sic jam supra ex sancto Prospero & aliis Patribus dictum est: *Domineur vitiis ratio, subijcitur corpus animo, animus Deo: & implet a est tota hominis perfectio.* O quanta inde perfectionis commendatio & dignitas qua sic Spiritu & veritate Deus adoratur qua sic in homine quod Deus quærit, invenit!

II. PUNCTUM.

SED ut subijcias appetitum rationi, & rationem Deo, oportet te toto, non minus ac Spiritus & veritas sunt indivisibiles, indivisum esse Dei; seu, quod idem est, oportet te totum esse indivisum à Deo, oportet te totum, quantum quantum es in animo & corpore, non ex parte tantum, sed ita omnino esse Dei, nihil ut prorsus agas aut cogites quàm quod Deo placeat.

Si enim ex parte aliqua deesse Deo, vel ex parte inferiori deesse vel superiori; nam si utraque pars sua in subiectione contineretur, profecto totus esses Dei, totus esses perfectus ut dictum est, ac proinde totus esses Dei, cum alioquin perfectus non esses, nisi totus illius esses. Unde necessario ex his duobus alterutrum sequitur, vel quod totus sis Dei si perfecte subijcias appetitum rationi, & rationem Deo: vel si non sis totus Dei, non perfecte compleas subiectionem illam utriusque partis; subtractio quædam est, *subtractionis es filius*, ut ait Apostolus:

Quod

Matr. 10. Quod si subtraxeris se, non placebit anima mea. Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem, Quasi diceret, toti sumus Dei nostri, sicut filii sunt toti patris, aut si aliquid de toto illo subtraheremus, non essemus illius toti; & perinde periremus ac si penitus non essemus Dei. Quia videlicet sicut si Spiritus humanus divideretur, totus periret, aut sicut si esset divisa veritas jam non esset veritas, sed mendacium & falsitas, ita planè si vel ex aliqua tantum parte desis Deo, totus deinde deeres; vel illum totus relinques, vel te ille totum abjiciet, quia non te vult ex parte aliqua, sed te totum. **Ex toto corde tuo, ex tota anima tua: ex tota mente tua: ex totis viribus tuis: ex tota virtute tua: ex tota fortitudine tua.** Non aliter reperies expressum primum mandatum quam ex toto, unde si aliquid demas, jam non explēs mandatum.

Dividatur infans. inquebat falsa mater: at verò vera, **Non dividatur.** Obsecro Domine **date illi infantem vivum, & nolite interficere eum.**

Sic planè divina bonitas non patitur nos à se dividi: nos ita totos sibi vult esse, ut non aliter ejus simus quam si simus toti.

O quam longè errant qui tanquam severitatis & justitiæ jugum esset, reformidant quod audiunt de perfecta sui mortificatione; non est id severitatis & justitiæ, sed bonitatis & benevolentia.

III. PUNCTUM.

SICUT ergo Spiritus & veritas sunt indivisibiles, ita si in Spiritu & veritate Deum velle adorare, oportet te totum indivisim Dei esse: Quia oportet te ex utraque tui parte esse subjectum Deo, quod est adorare Deum in Spiritu & veritate, simulque totum illius esse: aut si aliqua ex parte desit illa subjectio, desit & adoratio

in Spiritu & veritate. Jam non secundum veritatem ambulas, jam tu ex illis es de quibus Apostolus: **Qui pereunt, eò quod charitatem veritatis non receperint, ut salvi fiant.**

2. Thess. 2

Vellesne id tibi exprobraretur? Vellesne fugere Deum te quaerentem? Quò tandem ires si ab illo fugeres? Quocumque tandem pergas, te scrius ocyus invenies, sed tua interest ut qualem te quaerit, talem inveniat. Talem autem quaerit ut adores eum in Spiritu & veritate: quod cum perfectè non possis explere nisi totus illius sis, nisi te totum illi subicias, hodie refer ex hac consideratione te tantum obligari ad hanc perfectam subjectionem, quantum obligaris ad adorandum Deum in Spiritu & veritate, quantum obligaris ad colendum Deum cum alios sui Cultores nolit, quantum denique obligaris ad eum animi statum tibi comparandum, qualem quaerit Deus, ne si forte te non inveniat qualem quaerit, neque tu illum talem invenias qualem quaeris. **Cum quaeseris Dominum Deum tuum, invenies eum, si tamen toto corde quaesieris:** Quasi diceret, non enim aliter invenies qualem scilicet quaeris, nisi toto corde quaesieris. Quid est autem toto Dominum corde quaerere, nisi nos totos ipsius esse, nos totos ipsi subjectos, & nos totos quales quaerit? Unde & alibi: **Præbere corda vestra, & animas vestras, ut quaeratis Dominum, Rursusque aptissime: Adanus Dei nostri est super omnes qui quaerunt eum in bonitate, id est, illi subjecti sunt & humilitati sub potenti manu Dei necesse est, qui sic eum quaerunt ut inveniant, aut certe non inveniant.** **Quaeritis Ioan. 7. me, & non invenistis.** **TIMEO,** inquit Apostolus Corinthiis, **ne forte cum venero, non quales volo, inveniam vos, & ego inveniar à vobis, qualem non vultis.** O quam timendum nobis ne sic nobiscum Deus.

Deut. 4

1. Par. 22

1. Esd. 3

Ioan. 7

2. Cor. 12

Vide in 1. parte, Die 4. Januarii. Et in 4. parte, Dominica 17,

F E R I A S E X T A .
D E C O N T I N U A C O M M U N I C A T I O N E
C H R I S T I C U M A N I M A Q U A V I S G R A T I O S A
E T F I D E L I . A D B E N E S E M P E R
A G E N D U M .

Ego sum qui loquor tecum. Joan. 4.

V E R I T A S P R A C T I C A .

Quod Christus semper vellet, nobiscum loqui & agere, si vellemus: sic certe volendum est.

RATIO EST, Quia idcirco semper vellet Christus nobiscum loqui & agere si vellemus, ut semper possimus bene agere, ut bene semper agamus.

Atqui hoc nobis volandum est, sic semper bene agere.

Ergo quod Christus semper vellet nobiscum agere si vellemus, sic certe volandum est. Et fructus inde uberrimi ad omnem vitam partem emanant.

I P U N C T U M

DIVINUM Christi sermonem de spiritali cultu quem quaerit à nobis Deus, non potuit non admirari Samaritana mulier: ex eoque factum putatur ut de venturo proximè Messia, cogitationem susceperit, quasi subodoraretur illum esse aut illi similem cui loquebatur: unde & propterea sic Christo intulit: *Scio quia Messias venit qui dicitur Christus, cum ergo veneris ille, nobis annuntiabit omnia.* Tum verò Christus ipse Dominus: **EGO SUM QUI LOQUOR TECUM.**

O verba verba ignita, & penetrabiliora omni gladio ancipiti! Quis splendor inde erupit in intellectum mulieris? Quis ardor eius voluntatem accendit? Quis anæmus & suavis stupor omnes ejus demulsi sensus? Hæc facilius cogitari possunt quam exprimi.

Sic porro ille idem semper nobiscum, sic ille ipse Christus Dominus nunquam cessaret nobiscum loqui, nobiscum meditari, nobiscum studere, nobiscum omnia simul agere quæ nobis agenda sunt. Semper id vellet si vellemus, si eum sinceremus agere, si non obstaremus, si consentiremus agenti. Nunquid hoc mirum! At nunquam magis mirum quod nolimus sic eum

nobiscum agere, quod agenti obstemus, quod ejus actionem & operam interurbemus! Hæc est scilicet animi nostri stupiditas, hæc est ejus demerita ut cum se Christus continuo nobiscum communicet ad bene semper agendum, malimus bene non agere quam sic Christo attendere. Contra hodie expurgandum, excitandusque modò animus, ut plene intelligat, *Quod sicut vellet Christus cuncta nobiscum semper agere si vellemus, sic omnino volumus oportet, sic velimus incessanter.*

Ratio jam proximè producta est, quod idcirco vellet Christus nobiscum semper agere ut bene semper operemur. Sicut enim sine illo nihil possemus agere, ut supra visum est, sic eum illo possumus omnia: ne verò caulemur nobis deesse auxilium, sic semper ille adest, ut nunquam dicendum sit, *Per Deum abest.* sicut expressè monet Sapiens, *Cur autem quæ de Deo dicuntur universim, dicantur particularim de Christo, hæc ratio est, quia ille est causa meritoria totius gratiæ quæ ad bene agendum datur, & quoties datur atque operatur gratia, tunc Christus non modò cum duabus aliis divinis Personis operatur ut Deus, sed simul ut Deus homo singulari influxu concussit ad opus tanquæ vitis ad fructum palmitum, tanquam caput ad membrorum motum, tanquam lux mundi ad illustrationem & fecunditatem totius universi.*

Sic luculenter Tridentinum ex Evangelio: *Cum, inquit, ille ipse Christus IESVS tanquam capus in membra & tanquæ vitis in palmites, in ipsos iustificatos VIRGITER VIRIVTEM INELVAT* Ecc. 16.
qua virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur & subsequitur, & sine qua nullo pacto, Deo grata & meritoria esse possent: nihil ipsis iustificationis amplius deesse credendum est quo minus plene illis quidem operibus qua in Deo sunt facta, Divina legi pro huius vite statu satisfecisset, & vitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse censeantur, cum Christus Salvator noster

noſter dicat: ſi quis biberit ex aqua quam ego dabo ei, non ſitiet in aeternum, ſed ſiet in eo fons aquae ſalientis in vitam aeternam. Quod dicit, nunquam deerit illi gratia per me danda, neque unquam ceſſabo illi ad eſſe & cum illo agere, qui me volet ſecum operari.

O bonitatem! o Sapientiam! Agnoſco illam eſſe Sapientiam quam à bonitate divina petebat Sapiens. Da mihi ſedum tuarum aſſtricem Sapientiam & noli me reprobare à pueris tuis: mitte illam de caelis ſanctis tuis & à ſede magnitudinis tuae, ut mecum ſit & mecum laboret, ut ſciam qui id acceptum ſit apud te: ſcit enim illa omnia & intelligit, & adducet me in operibus meis ſobrie & cuſtodiet me in ſua potentia. Sic orandum quotidè.

II. PUNCTUM.

SED volumus oportet ſic ſemper bene agere.

Primo id neceſſario volendum eſt quando aliter non poteſt evitari peccatum: hoc eni evitandum ſic obligari ſumus, ut nunquam vel le peccatum liceat. Nemini datum eſt peccandi libertatem.

Secundo, quando ex officio, ex obedientia, ex caritate aut ex alia quapiam virtute tenemur agere, tunc bene exercenda virtus, tunc bonum bene eſt agendum, nec omittenda aut differenda occaſio prout monet Sapiens: Noli prohibere bene facere eum qui poteſt: ſi vales, & ipſe benefac. No dicis amico tuo: vade & revertere, cras dabo tibi, cum ſtatim poſſis dare.

Tertio denique, quod hic præcipue quaeritur, ubique & ſemper velimus oportet bene agere, nam niſi talis eſſet voluntas, non eſſet bona, non eſſet conformis Chriſto qui ſemper nos ſecum agere deſiderat, Ignè veni mittere in terram & quid volo niſi ut accendatur? Quando hec o- lum eſſet Chriſti deſiderium, nonne mereretur à nobis impleti? Cur nobis ille adeſt ad omnia? Quidquid dixeris, ſive honor ſit Patris, ſive meritum ſui Sanguinis quo ſtimulatur, ſive caritatis ardor quo nos proſequitur? ſive boni aeterni conſideratio, quod tantum perit nobis aut provenit, quantum oſioſe vel ſtrictioſe operamur, quidquid inquam horum dixeris quo moveri poſſit Chriſtus ad continuam ſui communicationem, dici debet ad inducendam noſtram voluntatem: ut ſe Chriſto conformans, & que velit bene agere, atque ipſe deſiderat & contendit.

Quale enim illud eſt ſcire Chriſtum ſtantem

ad januam & pulſantem ut, ingrediatur, ut operetur, ut omnia noſtra dirigat, inſtruat & promoveat pro ſua bonitate & ſapientia: & nos ſortis eum deſeramus. nos ingreſſum denegemus, nos operam noſtram detrectemus, nos probrum hoc ſubeamus, In propria venit, & ſui cum non receperunt. nos ipſum aliquando ad ſuam audiamus quod dixit Iſaac Geraritis, Quid veniſti ad me, hominem quem odiſti, & expuliſti à vobis? Poſſitne hoc ſerre probrum?

III. PUNCTUM.

QVOD ergo vellet Chriſtus ſemper nobiscum agere ſi vellemus: hoc cerè volendum eſt: Hoc omnino agendum paribus cum Chriſto animis: ut non deſraudemur à die bono, & pariſcula boni doni non te prateatur.

Hoc eſt quod tantopere ſacræ urgent Scriptura: Quodcumque poteſt manus tua inſtan, eroperare. OMNIS arbor qua non facit fructum bonum excidetur. OMNEM palmitem in me non ferentem fructum tollet eum. ABUNDANTES eſtote in omni opere Domini ſemper. BONVM facientes non deſiciamus: tempore enim ſuo meremur non deſicientes: ergo dum tempus habemus, operemur bonum. CONTEMPLANTES ne quis deſit gratia Dei.

Hoc eſt quod ipſa ſuadet ratio, quod charitas Chriſti uiget, quod utilitas noſtra exigat, quod noſtra premit neceſſitas. Niſi enim cum motu & tremore ſalutem operemur: Niſi theſaurizamus vobis theſauros in celo: Niſi di vites in Deum ſimus: de ſalute periclitamur. At quis metus & tremor? Qui theſauri? Quæ divina? Si tam multis bonis privamur operibus, quantis privabimur ſi Chriſto deſimus volenti ſemper agere?

Hoc eſt denique quod tu ipſe oras in ſingulos dies; Dirige & ſanctificare regere & gubernare dignare Domine Deus, rex caeli & terræ hodie corda & corpora noſtra ſenſu ſermones & actus noſtros in lege tua & in operibus mandatorum tuarum: ut hic & in aeternum te auxiliante ſalvi & liberi eſſe mereamur. Salvator mundi.

Capſine quid ſit dirigi, quid ſanctificari, quid regi & gubernari à Domino? Viſne quod petis: aut id non viſ? Si te nolle agnoſcis, cur id oras? Cur diſſimulas? Cur hypocritam agis? Va du- plici corde & labiis ſceleſtis. Si te id velle affirmas: nonne eſt velle ſemper cum Chriſto agere? Quia ut dirigat, ſemper illi agendum eſt, nec niſi nobis ſimul agentibus nobiſcum ager:

M m 3

nam

Sap. 9.

Eccl. 15.

Prov. 3.

Luc. 12.

Apoc. 3.

Gen. 26.

Eccl. 14.

Eccl. 9.

Matt. 7.

Ioan. 15.

1. Cor. 5.

Gal. 6.

Heb. 12.

Luc. 12.

Eccl. 2.

Rom. 8.

nam & ipsi qui aguntur ab ejus Spiritu, non aguntur ut nihil agant. Quod præclare docet S. Augustinus. Dicit, inquit, mihi aliquis, ergo agimur non agimus: respondeo, immo & agis & ageris: & tunc bene agis si à bono agaris. Spiritus enim Dei qui te agit, adjutor est agentibus. Nemo autem agitur si ab illo nihil agatur. Spiritus enim adjuvat infirmitatem nostram. Et a libi expressus: Intelligant si filii Dei sunt, se Spiritu Dei agi, ut quod agendum est agant, & cum egerint, illi à quo aguntur, gratias agant. Agunt enim ut agant, non ut ipsi nihil agant.

Serm. 13.
de Verbis
Apost.

1. de Cor-
rept. &
Grat. c. 2.

Et hoc eis ostenditur quid agere debeant ut quando id agunt, sicut agendum est, id est, cum dilectione & delectatione iustitia, suavitatem quam dedit Dominus, ut terræ eorum daret fructum suum, accepisse se gaudeant.

Sed nisi etiam agant, quid restat nisi ut infructuose gratiam se accepisse doleant?

Vide in 1. parte, Feria 6. Hebdom. 3. in Adventu.

Nunquam est Dei amor otiosus.

S A B B A T O.

DE ZELO QUI EX COGNITO CHRISTO SENTITUR, AD EUM ALIIS MANIFESTANDUM, EXEMPLO SAMARITANÆ.

Venite & videte hominem qui dixit mihi omnia quaecunque feci: nunquid ipse est Christus? Joann. 4.

VERITAS PRACTICA.

Rape ad eum quos potes, nam si potes & non rapis, tot caelo perdis quot Christo lucrari poteris.

RATIO EST, Quia tot caelo perdis quot tuâ culpa pereunt.

Sed si potes & non rapis, tot tuâ culpa pereunt quot Christo lucrari poteris.

Ergo & tot caelo perdis. Quod sanè damnum ita est lugendum, ut in eo lugendo plus hic opera poni debeat quam in ipsa probanda veritate.

I. PUNCTUM.

QUI Dominum comitabantur discipuli, quando cum Samaritana muliere cepit loqui, abierant omnes in proximam civitatem ut cibos emerent, tum verò cum redierunt, primò quidem mirati sunt quia cum muliere loquebatur, nemo tamen dixit quid quaris, aut quid loqueris cum ea? Sed rogabant eum descens, Rabbi, manduca. Ille autem dicit eis; ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad invicem, nunquid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Iesus, meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus.

Quæ postrema verba sunt valde observanda, tum propter eam quam in se continent dignita-

tem, tum propter respectum quem habent ad propositam veritatem, quæ est de zelo manifestandi Christi, ad exemplum Samaritanæ mulieris, quæ statim ut audivit illum esse Messiam qui expectabatur, reliquit hydrum & abiit in civitatem & dicit illi hominibus: Venite & videte hominem qui dixit mihi omnia quaecunque feci, nunquid ipse est Christus? Quod quidem testimonium tanti fuit ponderis, ut multi Samaritanorum crediderint, cum convenerint, & in civitatem suam adduxerint, ubi cum duos dies mansisset, multò plures crediderunt in eum propter sermonem ejus. Et mulieri dicebans, quia jam non propter loquelam tuam credimus, ipsi enim audivimus & scimus quia hic est verè Salvator mundi.

O quantum potuit una mulier, tam brevi tempore? Vix unam modò mulierem multi viri convertunt, & ecce una mulier tam multos adducit viros ad Christum! Undenam hoc? Elanguit planè zelus noster, & quasi esset indifferens iis etiam qui concionatores habentur, quid vel quomodo dicant, dum dicendo placeant, sic suum leviter munus obeunt.

Itane verò sit illud indifferens quod nisi diligenter obeas, ita damnosum est ut de salute non tantum auditoris sed & ipsius Concionatoris agatur? Itane Christi causa peragitur? Itane negotium salutis animarum curatur? Tu quisquis

in id operis à Christo vocatus es, discere quanti sit ponderis, discere quam merito. S. Augustinus te hoc urgeat dicto: *Rape ad eum quos potes. Nam si potes & non rapis, tot caelo perdis quot Christo lucrari poteris.*

Certe sufficeret ipsius rei dignitas, ipsius Christi ratio cui vel unam lucrari animam Divinorum est divinissimum opus: sed saltè cogita quantum etiam tua referat si quos potes non rapis. Non enim modò præstantissimum o-mittis opus, sed horrendam acceris tibi perniciem. Quid enim horrendum magis quam eorum esse perditionis causam quorum salutis auctor fieri poterat? Sic autem prorsus est, tu illos ipse perdis qui tuâ culpa pereunt. Hoc primum expende. Nondum tibi demonstratur quod culpa tua pereant, sed posito quod sequenti patebit puncto, nonne id verè dicitur, quod si quis tua culpa perit, tu illum perdis? Nam si non illum perderes, quænam esset tua culpa? Vel cur dicitur culpa tua, nisi quia tale infert damnum? Nisi enim damnum inferretur non esset culpa vel non gravis, cum culpæ ratio vel gravitas à damno consequenti petatur.

Sic dicitur de quibusdam Sacerdotibus quod
1. Reg. 2. *peccatum eorum erat grande nimis coram Domino, quia homines retraherant à sacrificio Domini, quasi diceretur, non aliter esse peccatum aut non ita grande nisi hoc sequeretur detrimentum.*

Nonne si des alteri scandalum, graviter peccas, etiam si leve illud sit quod agis, etiam si non sit ex se malum, etiam si bonum alioquin esset? Quia tamen proximum scandalizat, quod est grave damnum, certè est gravis culpa, nec est aliter culpa quam quia damnum illud affert, & quanta est gravitas damni, tanta est culpæ gravitas: unde Apostolus: *Omnis quidem sunt munda, sed malum est homini qui per offendiculum manducat. Sic peccantes in fratres & percussiones conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis. Quapropter si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in aeternum, ne fratrem meum scandalizem, id est, ne mea culpa pereat & ne illum perdam qui mea culpa sic periret. Nam utrumque pari modo Apostolus ita connectit ut si ex scandalo quis pereat, perentem perdere is dicatur qui scandalizat. Et porrobit infirmus in tua scientia frater propter quem Christus mortuus est? Noli cibo tuo illum perdere pro quo Christus mortuus est. Noli propter escam destruere opus Dei. Nonne hoc ipsum est quod habet propositum, tot caelo perdis quot*

Rom. 14.
1. Cor. 8.
tua culpa pereunt? O quæ culpa si culpæ gravitas ex damno penditur!

II. PUNCTUM.

SED si potes ad Christum rapere & non rapis, et tua culpâ pereant quot Christo lucrari poteris.

Si enim potes cur non rapis? Si quaereretur cur non raperes, hoc unum posses dicere, quod non possis: sed si cum possis non rapias, quid dices? Quid excusabis, tu præsertim qui hoc debes ex officio? Nihil certè aliud respondendum restat nisi quia non vis. Percurre animo quidquid obvenit cogitandum de homine qui non præstat quod potest & quod debet, quære quam obrem non illud præstet, vide num aliud præter illud unum occurrat quod nolit, si enim vellent cum possit, nonne id faceret? ac proinde cum id non faciat, nonne inde est quod nolit facere?

Jam verò nolle quod debes & quod potes in re tam seria & gravi, nonne culpa est, nonne crimen est, nonne peccatum tam grave quam ipsum scandalum, quod ut dictum est, non aliter est peccatum, quam quod eum perdit quem scandalizat?

Nec dicas eos suâ perire culpâ, vel tamen si quidquid potes, effecisses non inde ipsos conversum in ad Dominum. Esto enim sint in culpa: tunc verò extra esse dicendus es? An nescis multos ad eandem posse culpam concurrere? An ignoras quod illius qui quod debet & quod potest non vult efficaciter, mera negligentia est, quæ ex illorum genere peccatorum est quæ omissionis dicuntur, & quæ non minorem sæpè culpam contrahunt quam quæ commissionis vocant? *Quomodo nos effugimus, inquit Apostolus, si tantam neglexerimus salutem, id est, si tantam nobis comparandæ vel alius procurandæ salutis occasionem non acceperimus?*

Sic Sol causa est tenebrarum & frigoris, quia non illustrat aut calefecit aërem. Sic anima dum discedit e corpore corpus deforme reddit: sic medicus ægrum occidit, dum sanare negligit. Sic dives pauperem quem non pascit interficit. Sic planè ad rem nostram: si salutis alienæ negligentes districte judicantur, inquit S. Gregorius, *extantibus procul dubio rei sunt, quantis venientes ad publicum prodesse potuerunt. Est autem prorsus idem, non omnino loqui & non loqui appositè: cum perinde ex utroque salus æterna.*

terna jactetur. Unde & idem sanctus Doctor: Admonendi sunt ait, ut si proximos sicut se diligunt minimè illis taceant unde eos justè reprehendant. Vocis enim medicamine utrumque saluti concurretur, dum & ab illo qui inferi, actio prava atque perversa compescitur, & ab hoc qui suffinet, doloris fervor vulnere aperto temperatur. Qui enim proximorum mala respiciunt, & tamen in silentio linguam premunt, quasi conspectis vulneribus usum maiecamini subtrahunt, & ad mortis auctores fiunt, quòd virus quod potuerant curare noluerunt.

Quod & fidelissimè postea repetens: Quòd reatu, inquit, constringantur, aspiciant qui dum peccantibus fratribus verbum prædicationis subtrahunt, morientibus morientibus vitæ remedia abscondunt. Unde & benè quidam Sapiens dicit:

Ecl. 20. Sapientia abscondita, & thesaurus invisus, quæ utilitas in utroque? Si populum famis attereres & occulta frumenta ipsi seruarent, auctores procul dubio mortis existerent: quæ itaque plethendi sunt pœna considerent qui cum famæ verbi, minima peccant, ipsi panem perceptæ gratiæ non ministrant: unde & bene per Salomonem dicitur, qui abscondit frumenta, maledicitur in populo.

Prov. 11. Et post nonnulla quibus hanc sententiam explicat sic pergit: Si medicinalis artus minimè dignari fecundum vulnus cernerent, & tamen secare recusarent, profectò peccatum fraternæ moris exsulo torpore committerent: quanta ergo culpa involvantur, aspiciant qui dum cognoscunt vulnera mentium, curare negligunt ea, sectione verborum. Unde & bene per Prophetam dicitur, maledictus qui prohibet gladium suum à sanguine.

Ier. 48. Gladium quippe à sanguine prohibere, est prædicationis verbum à carnalis vitæ interfectione retinere, de quo gladio rursum dicitur, & gladius meus manducabit carnes.

Deut. 23. Ex quibus & aliis quæ plura ibi prosequitur, manifestè patet, quod erat demonstrandum, tum esse culpam si pereant qui per te salvari poterant. Quod S. Justinus Martyr, sic paucis sed efficacibus decernit verbis: Qui possunt nec docent, damnationem incurrunts.

In Dis-
log cum
Iyphr.

III. PUNCTUM.

AVDI ergo divinum monitum: rape ad eum quos potes, nam si potes, & non rapis, tot cælo perdis quos Christo lucrari poteris. Auditores ad audiendum sunt aliquando excitandi, sed modo, ut ipsi audiant Concionatores: sic eos excitat qui supra sanctus Gregorius: Audiant

quod talentum qui erogare noluit cum festantia damnationis amisit. Audiant quod Paulus de se à proximorum sanguine mundum credidit, quòd ferendis eorum vitis non pepercit, dicens, contem-
3. p. Adm. 26.
Ad.

stor vos hodierna die quia mundus sum à sanguine omnium vestrum: non enim subterfugi quòd minus annuatiarem omne consilium vobis. Audiant quod voce angelica Ioannes admonetur cum dicitur, Qui audit, dicat, veni. Vi nimirum cui se vox interna insinuat, illuc etiam clamando alios, Quòd ipse rapitur, trahat, Ne clausas fores etiam vocatus inveniat, si vocanti vacuus appropinquat. Audiant quod Isthias qui à verbi ministerio tacuit, illustratus superno lumine, magna voce penitentia semetipsum ipse reprehendit dicens, Vanum mihi quia tacui. Audiant quod David hoc Deo in munere obtulit quòd prædicationis gratiam quam acceperat non abscondit, dicens, ecce labia mea non prohibebo, Domine tu cognovisti. Iustitiam autem tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam & salutare tuum dixi. Audiant quid sponsi colloquio ad sponsam dicitur, quæ habitas in hortis, amici auscultant te, fac me audire vocem tuam. Audiant quòd Moyses cum irascentem Deum populo cerneret, & assumi ad ulticendum gladius iuberet, illos à parte Dei denuntiavit existere qui delinquentium scelera incurantiter feriant, dicens, se quis est Domini jungatur mecum. Ponat vir gladium super femur suum. Ite & redite de porta usque ad portam per medium castrorum, & occidat unusquisque fratrem suum, & amicum & proximum suum. Gladium quippe super femur ponere, est, prædicationis gladium voluptatibus carnis anteferre, ut cum sancta quis studet dicere, curet necesse est illicitas suggestiones edomare. De porta verò usque ad portam ire, est à vitio usque ad vitium per quod ad mentem mors ingreditur increpando discurrere. Ite medium verò castrorum transire, est tanta aequalitate intra Ecclesiam vivere, ut qui delinquentium culpas redarguit, in nullum se debeat favorem declinare: unde & res cte subjungitur, occidat vir fratrem & amicum & proximum suum. Fratrem scilicet & amicum & proximum interficit, qui cum puniendi invenit, ab increpationis gladio, nec eis quos per cognitionem diligit, parcit. Si ergo ille Dei dicitur qui ad feriendam vitam Zelo Divini amoris excitatur, profectò esse se Dei denegat qui in quantum sufficit, increpare vitam carnalium recusat.

Apo. 21.

Is. 6.

Pf. 39.

Cant. 8.

Exod. 28.

Atqui hæc quidem, ut dixi, sufficerent ad rapiendos quosque Prædicatores, ut ipsi quos possunt,

possunt, ad Christum rapiant, si quis verò se nimis adhuc desidem perferret: cogitandum illi attentius quid sit perdere animam, quid sit sua culpa perire animam quam si voluisset, salvare cum Christo poterat.

Primo quidem quando sola cogitaretur animæ dignitas, sicut nihil in tota rerum universitate tanti est pretii, sic nulla foret tanti jactura boni, si vel totus periret orbis, quanta est unius animæ pereuntis, spectatâ tantum ut dictum est, naturali animæ dignitate.

Deinde verò si perpendatur Beatitudo cui fruendæ creata erat anima, & unde tuâ culpâ excedit, quis illius boni pretium, quis illius jacturam pretii commemorare possit?

Adde his divinæ gloriæ quantum conducatur ex salute vel perditione animæ! Vide quanto intervallo hæc inter se distent, vel laudari Deum in omnem æternitatem ab anima, vel blasphemari!

Quid porò censet de Christi Sanguine? Quanti putas illum valere si rem meritis suo ponderet? At quantus quantus est Sanguis, tanti valebat anima quam perdidisti, nec minoris es reus boni deperditi quam magni est divini Sanguinis pretium quo illa redempta fuit anima quæ per te perit.

Jam verò infernum ingredi, vide sempiternos illos ignes, divinæ sufflatus accensos ira: intueri animam illic volvi & revolvi per immensa illa quæ numerari non possunt annorum spatia; quære quam obrem sic ardeat; audi te in causa esse, audi quem admodum te ad divinum tribunal provocet; provocatum aspice Judicem qui de negligentia vel vanitate tua in dicendo cognoscat, & sic revera decidat, quod si fructuosius prædicasses, illa nunc celo frueretur anima quæ in inferno cruciatur, teque illi tandem conjungat in poenis animæ cujus culpam fovisti!

Parumne tibi hæc ad stimulum & ad propositæ veritatis praxim valere videbuntur? Et ne tibi gratis dicta putes, audi Scripturam, audi Prophetam, audi Dominum. *Sisteressent in consilio meo & nota fecissent verba mea populo meo, advertissem ut igne eos à via sua mala, & à cogitationibus suis pessimis. Quid paleis ad iriacum? Nunquid non verba mea sunt quasi ignis, dicit Dominus, & quasi malleus conterens petram? Propterea ecce ego ad Prophetas qui nihil profuerunt populo huic: dabo vos in opprobrium sempiternum, & in ignominiam æternam qua nunquam oblivione delebitur.*

Haynesfue Pars tertia.

Hæc pauca ex multis quæ uno continentur capite, unde ad uberiores fructum, vide etiam atque etiam illud Apostoli quàm sit aptè veicq; dictum:

Opportunè, importunè.

Prædica, inquit, Verbum, Insa opportunè, importunè, argue, obsecra, increpa cum omni patientia & doctrina. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros prurientes auribus; & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. Tu verò vigila. In omnibus labora, opus fac Evangelista. Ministerium tuum imple, sobrius esto. Quasi diceiet, quidquid sit de alius, tu tuo fungere officio, sive adsint plures aut pauciores qui audiant, sive multus aut nullus fructus inde proveniet; Insa semper opportunè, importunè, inisa importunè sicut opportunè, eodem te gere modo apud paucos quo apud multos Auditores: eandem adhibe operam & constantiam in modico atque in plurimo fructu. Hoc est enim quod multos à dicendo avertit, qui, nisi frequens sit Auditor & locus commodus, & opportunum tempus, non putant sibi esse dicendi locum & tempus. Sed errant.

RATIO EST, Quia non aliter dicendum est quando opportunè dicitur, quàm ut Christo servias, ut ipsi placeas, & quod à te Deum vel te putas, exequaris. Sed quando dices importunè, seu quando modicus aut nullus erit sermonis fructus, perinde Christo servies, perinde illi placebis, & quod à te exigit solyes, ac si opportunè & fructuosè diceret.

Sic ex æquo igitur opportunè instandum est & importunè sive ex superiori suggestu dicas, sive ex plano: sive domi, sive foris: sive in publico, sive in familiari congressu.

I. PUNCTUM.

VERUM id quidem quod ait Sapiens, sermonem opportunum esse optimum & quasdam interdum offerri ad dicendum opportunitates quæ foelices admodum habent exitus: sed ubi maximè agitur de Christo prædicando, vel univèrsim de sa-
Prov. 15.
Nn Lmc

lute animæ, vel particulatim de aliquo alicujus arguendo vitio, nō sunt illæ scēlices ita expectandæ occasiones, ut si non adsint, non dicas: nam ratio præcipua & primarius finis cur in hoc opere laboremus non tam est fructus operis & laboris, quàm divina voluntas & ordinatio quæ nos huic operi destinavit & cui obedire & placere, totum esse debet quod quaeramus.

- Hoc valde expendendum in omni quidem materia sed in hac præcipuè, ubi sese multi fines ingerunt qui divinum hoc opus valde depravant. *Phil. 1.* Dum omni modo, sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuntietur, est quidem gaudendum cum Apostolo, sed diligenter videndum istis annuntiatoribus, quomodo & quo sine illum annuntient. Audi eundem Apostolum, uno abbreviato verbo omnia concludentem, *1. Cor. 4.* Sic nos existimet homo ut ministros Christi & dispensatores mysteriorum Dei: hic jam quaritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur. En fidelitas est, illud verbum abbreviatum, Quid est autem esse fidelem? Idem ipse se alibi explicat, *Act. 20.* Dum modo consummem cursum meum & ministerium verbi quod accepi à Domino Iesu, illudque unum est quod identidem suis inculcat; *2. Tim. 4.* Ministerium tuum imple. Vide ministerium quod *Coloss. 4.* accepisti in Domino ut illud impleas.

Hoc ipsum denique est quod dicebat Christus, *Joann. 4.* meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam opus ejus. Quasi diceret, hæc mea vita, hoc uno lustentor & vivo ut quid velit à meis qui me misit, hoc perficiam: unde & discedens ex hoc mundo, licet pauci essent conversi, dicebat tamen Patri: Ego te clarificavi super terram: opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Satis mihi est tibi satisfecisse: nihil ultra quaero. Hæc diutius in illo Christi affictu.

II. PUNCTUM,

SED quando dices importundè, seu quando modicus aut nullus erit fructus, perinde Christo servies, perinde illi placebis & munere tuo defungeris, ac si opportunè & fructuosè diceres, dum scilicet tua non desit opera: dum si defuerit fructus, non per te defuerit: dum nil subtraxeris utilium: dum accommodatè & appositè dixeris. Hoc erat ministerium tuum, hæc missio, hæc opera tua: satis tibi sit te fecisse quod tuum est, Deus non plura requireret à te. Non est tua opera fecisse fructum sed di-

vinæ; quod est igitur Dei, relinquendum Deo tibi quod tuum est sufficiat. Sic præclare Apost. *1. Cor. 9.* Gratia Dei sum id quod sum, & gratia ejus in me vacua non fuit, sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autè sed gratia Dei mecum. Sive enim ego, sive illi; sic predicamus. Quasi diceret, non commemoro nec moror fructum quem per me Deus fecit, Satis mihi est & satisfactum puto divinæ quam accipi gratiæ, si quanta in me fuit, tantus fuerit meus labor: non ex fructu metior impensa mea obsequia, non exinde capio testimonium meæ conscientiæ, & debet Deo fidelitatis, sed ex labore, ex conatu & cooperatione cum gratia: sicque mecum sentire debent quot eodem mecum funguntur munere. Satis nobis est hoc effecisse per gratiam quod à nobis illa exigebat.

Sed nonne fructum exigebat? Omnino, si Auditores attendissent; sed postea eorum negligentiam hinc aliud à te tuoque labore voluit quam ut laborares. Multa quidem præterea dici possent de divina sapientia quæ sic justificatur à filiis hominum, ut ait ipse Christus, dum illis non deest, quod minus si velint convertantur. Dicit etiam multa possent de tuo laboris præmio quod te in cælis manet. Sed his ommissis hoc unum sufficit quod unum tibi quaerendum est, te perinde Deo placere posse, ac minus tuum implere quando importundè & infuatosè dixeris, ac si opportunè & ad fructum uberrimè. Quin addo, sæpe id amplius ad meritum tuum fore, quod minus aliis proderit sua culpa; dicique potest de vi ac merito tuæ impensæ operæ quod de pace danda Christus dixit: Si fuerit filius pacis, requiescat super illum pax vestra. si autem, ad vos revertetur. Parumne tibi est, non tantum nihil tibi de tuo perire merito, sed etiam adaugeri, & quod à te aliis non recipiunt, ad te redire cum scenore?

III. PUNCTUM,

INSTANDVM igitur opportunè, importundè, Nec subterfugendum quo minus annunties omnibus omne consilium Dei; veniant vocati ad cœnam aut non veniant: satis est servo si quos debet vocaverit, possitque dicere Domino suo, Factum est ut imperasti. Non est discipulus super magistrum, nec servus super Dominum *Luc. 1.* suum: sufficit Discipulo ut sit sicut magister ejus, *Matt. 23.* & servo sicut Dominus ejus. Videsne Dominum, quàm multis & quàm multa magnaque de divi-

Luc. 17. Divinis, uni Samaritanæ communicavit! Quod si virorum aliqui de Samaria conversi sunt, quamdiu putas in fide perstitissent? Certè paulò post dum civitatem volet ingredi Christus, non admittetur, recusabunt ingressum civitatis, illi ipsi apud quos biduum posuit, quibus locus est, & quibus videbatur persuasisse quòd esset Salvator mundi. Hicne fructus ejus operæ?

Certè illis timendum, qui nisi gaudeant fructu sui laboris, non laborant; timendum inquam est, ne se potius subdole & malignè quàm Christum quarant! Operarii subdoli, inquit Apostolus, transfigurantes se in Apostolos Christi. Et non mirum, ipse enim Satanas transfiguravit se in Angelum lucis, non est ergo magnum, si ministri ejus transfigurentur velut ministri justitia, quorum finis erit secundum opera ipsorum. Quasi diceret, fingunt se zelatores divinæ gloriæ & salutis animarum, & hoc zelo tegunt suam pra-

vam intentionem, sicut dæmon sæpe obreptu religionis & pietatis, suas operit technas & insidias.

Hoc est tibi magnopere dispiciendum & deplorandum, *Va mihi quia tacui. Va mihi si non evangelizaverò. Qui observat ventum, non seminans, & qui considerat nubes, nunquam metet. Non possumus quæ vidimus & audivimus non loqui. Spiritus meus qui est in te, & verba mea quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo.* Hæc tibi Dominus, tu quid illi? Fateri tuam ignaviam, & modicum zelum, atque ut accendans deinceps ferventius, vide in 1. parte, Die 18. Januarii.

*If. 6.
1 Cor. 9.
Ecc. 11.
Act. 4.
If. 59.*

Nemo magis sibi Christum servat, quàm qui minus sibi soli servat.

Nemo minus sibi Christum servat, quàm qui magis sibi soli servat.

DOMINICA DVODECIMA.
PARABOLA SAMARITANI QVI HOMINEM
A LATRONIBUS CÆSUM CURAVIT, CUIUS
PARABOLÆ CONCLUSIO EST:

Vade & tu fac similiter. Lucæ 10.

VERITAS PRACTICA.

ut cureris non cures, quandoquidem aliter curari non posses.

Si vis curari, cura.

L PUNCTUM.

SENSVS EST, Quod non modo in homine parabolico qui incidit in latrones representeris, sed etiam in viro Samaritano qui hominem male à latronibus affectum curavit. Ac proinde sicut debes curari ab alio, sic alium debes curare; alius est, nempe Samaritanus, nempe Christus qui te curet: & alius est homo male affectus quem tu cures, nempe proximus in quavis necessitate positus.

Si vis inique curari à Christo, cura proximum.
Si vis curari, cura.

RATIO EST, Quia non potes curari, nisi à Christo Domino.

Sed Christus Dominus non te curabit, nisi cures proximum, quanta possis ope.

Ergo si vis curari, cura. Quod certè tam æquum est, ut non modo alius, sed tibi ipsi sis iniquus, si

EVANGELII hodierni tres sunt veluti partes præcipuæ. Prima est quæ dicitur beati oculi & beata aures eorum quæ videbant & audiebant Dominum Jesum. Secunda continet interrogationem cujusdam Legisperiti, & responsionem Christi de modo vitæ æternæ possidendæ, qui refertur ad mandatorum observationem. Tertia denique cum de proximo diligendo alia esset orta quaestio, Christus enarravit nobilem illam Parabolam de homine qui incidit in latrones, à quibus cæsus est multis plagis, & de Samaritano qui mira cæsum hominem caritate curavit, quæ neglexerat Sacerdos & Levita; tum verò sermonem

Matt. 23.

Nº 2 conclusio